

Tämä on Energiaviraston sähköisesti allekirjoittama asiakirja.

Detta är ett dokument som har signerats elektroniskt av Energimyndigheten.

This is a document that has been electronically signed by the Energy Authority.

Asiakirjan
päivämäärä on:

21.10.2024

Dokumentet är
daterat:

21.10.2024

The document is
dated:

21.10.2024

Esittelijä / Föredragande / Referendary

Nimi / Namn / Name:

Oona Niemi

Pvm / Datum / Date:

21.10.2024

Ratkaisija / Beslutsfattare / Decision-maker

Nimi / Namn / Name:

Simo Nurmi

Pvm / Datum / Date:

21.10.2024

Tämä asiakirja koostuu seuraavista osista:

- Kansilehti (tämä sivu)
- Alkuperäinen asiakirja tai alkuperäiset asiakirjat [Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta. >](#)

Detta dokument består av följande delar:

- Titelblad (denna sida)
- Originaldokument [Det signerade dokumentet börjar på nästa sida. >](#)

This document contains:

- Front page (this page)
- The original document(s) [The signed document follows on the next page >](#)

Maa- ja metsätalousvaliokunnan kuuleminen 22.10.2024

Energiaviraston lausunto hallituksen esityksestä 121/2024

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta on pyytänyt Energiavirastolta lausuntoa hallituksen esityksestä 121/2024 liittyen jakeluvelvoitelain muuttamiseen. Energiavirasto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto asiassa ja esittää seuraavaa:

Esityksessä ehdotetaan jakeluvelvoitetasojen laskemista nykylainsäädäntöön verrattuna vuosille 2025–2027. Lisäksi vuosien 2026 ja 2027 lisävelvoitetasoja laskettaisiin neljään prosenttiyksikköön.

Energiavirasto ei kannata jakeluvelvoitteen tasojen laskemista. Esityksessä ehdotettu jakeluvelvoitteen tasojen laskeminen tulee lisäämään tieliikenteen päästöjä merkittävästi. Energiavirasto katsoo esitetyn jakeluvelvoitteen tasojen laskemisen vaikeuttavan huomattavasti liikenteen päästövähennystavoitteiden saavuttamista. Liikenteen päästövähennystavoitteiden toteutumatta jääminen vaikuttaa myös kielteisellä tavalla taakanjakosektorin kasvihuonekaasupäästöjen vähennystavoitteiden täyttymiseen ja EU:ta sitovan ilmastolain vuoden 2030 päästövähennystavoitteen ja vuoden 2050 ilmastoneutraaliustavoitteen toteutumiseen.

Energiavirasto arvioi lisäksi jakeluvelvoitteen tasojen laskemisen heikentävän biopolttoaineiden toimialan investointivarmuutta biopolttoaineiden kysynnän vähentymisen vuoksi.

Esityksessä ehdotetaan RFNBO-polttoaineille asetettavaa neljän prosenttiyksikön vähimmäisosuusvelvoitetta vuodesta 2028 alkaen. Samalla poistetaan jakeluvelvoitteen liitteen A osassa tarkoitetuista raaka-aineista tuotettujen biopolttoaineiden ja biokaasun vähimmäisosuusvelvoite. Esityksessä ehdotetaan lisäksi, että lisä- ja vähimmäisosuusvelvoitetta voi täyttää välituotevedyllä enintään 0.5 prosenttiyksikköä ennen vuotta 2030 ja enintään 1 prosenttiyksikköä vuoden 2023 jälkeen.

Energiavirasto kannattaa luonnoksessa esitettyjä RFNBO-polttoaineita koskevia vähimmäisosuusvelvoitteiden tasoja, jotka ovat RED-III direktiivin vähimmäistason ylittäviä. Energiavirasto pitää vähimmäistason ylittäviä tasoja myönteisenä seikkana vedyn kysynnän varmistamisen kannalta.

Luonnoksessa on ehdotettu vähimmäisosuusvelvoitteen täyttämistä osittain myös välituotevedyllä. Energiavirasto katsoo, että mahdollisuus hyödyntää välituotevetyä vähimmäisosuusvelvoitteen täyttämässä on myönteinen seikka. Energiavirasto kuitenkin kannattaa luonnoksessa esitetyn mukaisesti välituotevedylle asetettua enimmäisrajaa, jotta jakeluvelvoitteen tarkoitus, liikenteen päästöjen vähentäminen, voi toteutua.

Esityksessä ehdotetaan uusiutuvan liikennesähkön lisäämistä osaksi jakeluvelvoitetta.

Uusiutuvan liikennesähkön lisääminen osaksi jakeluvelvoitetta perustuu uusiutuvan energian direktiivin viimeisimpään uudistukseen (RED III- direktiivi).

Energiavirasto kuitenkin katsoo, että uusiutuvan liikennesähkön sisällyttäminen jakeluvelvoitteeseen tulisi tehdä niin, että se on jakeluvelvoitteessa lisäinen toimi. Esityksessä kuvatulla tavalla jakeluvelvoitteen täyttäminen liikennesähköllä tulee lisäämään fossiilisten polttoaineiden kulutusta ja samalla lisäämään tieliikenteen päästöjä. Mahdollisuus täyttää vaatimustasoltaan jo alennettua jakeluvelvoitetta uusiutuvalla liikennesähköllä ilman lisäisyyttä ei edistä liikenteen päästöjen vähentämistä riittävällä tavalla. Energiavirasto katsoo, että jakeluvelvoitetta tulisi nostaa uusiutuvan liikennesähkön osuutta vastaavalla määrällä, jotta uusiutuvan liikennesähkön hyödyntäminen ei vähentäisi jaelun biopolttoaineen määrää.

Esityksessä ehdotetaan jakeluvelvoitteen joustomekanismin lisäämistä, jonka nojalla jakelijat voivat täyttää jakeluvelvoitetta rahoittamalla muita päästövähennyksiä.

Energiavirasto ei kannata joustomekanismimallin sisällyttämistä jakeluvelvoitelakiin. Energiavirasto katsoo, että luonnoksessa esitetty joustomekanismimalli on monimutkainen järjestelmä, jonka toimeenpanoon liittyy poikkeuksellisen paljon epävarmuutta. Joustomekanismiin liittyvä valmistelu ja toimeenpano tulee olemaan erittäin työlästä, sillä Energiavirastolla ei ole joustomekanismimallin kattamilta aloilta osaamista eikä joustomekanismin kattamia keinoja ole rajattu tai etukäteen listattu.

Päästövähennystoimien laskenta tulee olemaan erityisen haastavaa. Laskenta tulee perustumaan nk. baseline-and-credit periaatteeseen ja hallituksen esityksestä puuttuu esimerkiksi laskennan kannalta oleellinen vertailutaso, jonka pohjalta päästövähennystoimien laskenta on mahdollista toteuttaa. Energiaviraston tulee olla toimia arvioidessaan kriittinen, sillä joustomekanismin toteuttamisessa vaaditaan ehdotonta varmuutta päästövähennyskeinojen todellisesta lisäisyydestä, jotta vähennykset voidaan huomioida Suomea sitovissa päästövähennystavoitteissa. Päästövähennyskeinojen metodologian tulee olla läpinäkyvää ja laskentamekanismien julkisia.

Energiaviraston tulee joustomekanismimallin luomiseksi sekä sen valvomisen ja päästövähennystoimien hyväksymiseksi toteuttaa ulkoisia selvityksiä ja ulkoista hankintaa. Energiavirasto arvioi joustomekanismiin liittyvien päätösmaksujen nousevan huomattavan korkeiksi, sillä valtion maksuperustelaki 150/1992 edellyttää viranomaisen päätöksiltä kustannusvastaavuutta.

Hallituksen esityksen mukaan joustomekanismin hyödyntämisestä on mahdollisesti kiinnostunut vain yksi jakelija. Joustomekanismin toteuttamisen ollessa työlästä sekä sen mahdollisen vähäisen hyödyntämisen vuoksi Energiavirasto ei pidä todennäköisenä, että joustomekanismin hyödyntämisestä aiheutuisi polttoaineen hintojen laskua. Energiavirasto huomauttaakin, että toimen hallinnollisen työtaakan suhde tavoiteltuun hyötyyn on huomattavan suuri.

Energiavirasto huomauttaa lisäksi, että joustomekanismimalli pohjautuu vahvasti todentajien varaan. Sen vuoksi todentajien ohjeistaminen ja valvonta ovat avainasemassa joustomekanismin onnistuneen ja uskottavan toimeenpanon kannalta. Energiavirastolla ei ole osaamista joustomekanismin piiriin kuuluvista aloista ja toimista, joten teh-

tävä on hyvin haastava. Lisäksi Energiavirasto toteaa, että muilla todentamisen osa-alueilla on jo huomattu, että todentajien määrä on pieni verrattuna tarvittavaan todentajien määrään. Energiavirasto pitääkin joustomekanismin toteutumisen kannalta erittäin kriittisenä seikkana sitä, riittääkö todentajia joustomekanismin toimien todentamiseen todentamistehtävien lisääntyessä ja todentajien määrän vähentyessä. On myös huomattava, että todentamistoiminta on todentajayritysten liiketoimintaa, eivätkä yritykset tule investoimaan uuteen liiketoimintaan ilman näköpiirissä olevia kannattavia liiketoimintamahdollisuuksia. On epävarmaa, syntyykö tällaisia joustomekanismin toimeenpanosta.

Esityksessä ehdotetaan myös seuraamusmaksutasojen alentamista vuosiksi 2024–2027.

Energiavirasto ei kannata seuraamusmaksutasojen alentamista. Energiavirasto arvioi alennettujen seuraamusmaksutasojen kannustavan haitallisella tavalla jakeluvuoroituksen täyttämättä jättämiseen. Mikäli jakeluvuoroituksen täyttämättä jättäminen on alhaisten seuraamusmaksujen vuoksi taloudellisesti kannattavampaa kuin sen noudattaminen, tulee se jakeluvuoroitusten tasojen laskemisen lisäksi lisäämään tieliikenteen päästöjä. Hyvän lainsäädön periaatteiden mukaisesti seuraamusmaksutasojen tulisi olla vuoroituksen noudattamiseen kannustavia, eikä alemmille seuraamusmaksutasoille ole siten perusteita.

Hallituksen esityksessä esitetään Energiaviraston resurssitarpeen olevan uusien tehtävien hoitamiseksi 1 henkilötövuosi sekä kertaluonteisesti 0,5 henkilötövuotta. Hallituksen esityksessä esitetään resurssitarpeen kattamista pääosin päätösmaksuilla, sekä vuoden 2025 talousarvioesityksessä esitetyllä rahoituksella.

Hallituksen esityksessä vuoden 2025 talousarvioksi esitetään Energiavirastolle vuodelle 2025 kokonaisuudessaan 1,23 miljoonan euron lisärahoitusta. Energiavirastolle ollaan lähiaikoina osoittamassa muitakin uusia tehtäviä, ja lisärahoitus on tarkoitettu jakeluvuoroitelain muutoksesta johtuvien tehtävien lisäksi näiden muidenkin uusien tehtävien toimeenpanoon. Esitetty lisärahoitus vastaa noin puolta niistä lisäresurssitarpeista, joita virasto on arvioinut sen tiedossa olevien uusien tehtävien tehokkaan toimeenpanon edellyttävän, joten lisämäärärahalla virasto voi vain osin rahoittaa jakeluvuoroitelain muutoksesta aiheutuvia lisätehtäviä.

Energiavirasto katsoo, että ainoastaan ylimääräisten henkilötövuosien kattaminen ei turvaa ehdotettujen muutosten tehokasta toimeenpanoa. Joustomekanismimalliin tulee liittyä lisäksi tarvittaviin selvityksiin liittyviä ulkoisia kustannuksia.

Energiavirasto kohteliaimmin pyytää varmistamaan, että esityksen asianmukaisen toimeenpanon varmistamiseksi sen sisältämät uudet ja laajenevat viraston tehtävät huomioitaisiin Energiaviraston määrärahoissa.